

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2017/18:4197

av Erik Bengtzboe m.fl. (M)

med anledning av skr. 2017/18:262 En nationell strategi för ESS och den omgivande kunskapsmiljön

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör följa upp förutsättningarna att attrahera och behålla forskare vid ESS och vid behov återkomma med förslag på åtgärder för att förbättra forskningsklimatet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

I regeringens skrivelse 2017/18:262 En nationell strategi för ESS och den omgivande kunskapsmiljön presenteras en nationell strategi med övergripande målsättningar för det svenska deltagandet i och värdskapet för den internationella forskningsanläggningen European Spallation Source (ESS), som byggs utanför Lund. Moderaterna välkomnar skrivelsen även om det hade varit önskvärt att regeringen ännu tidigare hade presenterat en nationell strategi på detta område. Jämförelsevis presenterades den danska strategin för ESS i november 2015. Moderaterna saknar även många av de mätbara mål som tydligt definieras i den danska strategin och hade önskat komplettera den svenska med förslag om hur vi bättre ska rekrytera och behålla talanger i landet.

Om svensk utbildning och forskning ska kunna hävda sig i den globala konkurrensen finns det ett flertal faktorer som spelar roll, varav det internationella utbytet är en viktig del. Det gäller både internationella forskare som kommer hit för att arbeta och internationella studenter som väljer att läsa hela eller delar av sin utbildning i Sverige. I motion 2017/18:3356 Forskning och innovation för mer kunskap och fler jobb i Sverige och motion 2016/17:3568 med anledning av prop. 2016/17:50 Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft har Moderaterna flera förslag för att förbättra forskningsklimatet i Sverige. Det handlar främst om att undanröja de problem och hinder som begränsar internationella studenters och forskares möjligheter att studera och forska i Sverige. För inresande studenter och forskare finns i

dag hinder som framför allt beror på långa handläggningstider hos svenska myndigheter och problem vid visumprocesser och ansökningar om uppehållstillstånd. Detta måste åtgärdas om vi ska kunna rekrytera den expertis som krävs nu när Sverige investerat i och etablerat internationellt världsledande forskningsinfrastruktur som ESS, Sci Life Lab och Max-labb IV, anläggningar som också väntas ta emot tusentals gästforskare.

Med tanke på det närliggande Danmark är det även viktigt att Sverige lyckas framstå som attraktivt såväl då det gäller att rekrytera expertkompetens som vid deras kommande val av bostadsort. Livsvillkor i form av tillgång till bostäder, barnomsorg och engelskspråkiga skolor (t.ex. IB-programmet) samt jobb till medföljande partner är också avgörande delar för detta.

För att kunna attrahera utländska forskare men även andra nyckelpersoner till svenskt arbetsliv har Sverige i likhet med flera andra länder infört en särskild skattelättnad, den s.k. expertskatten. Kriterierna för skatten varierar stort i olika länder, och utvärderingar som gjorts visar att detta också får effekt på antalet rekryteringar. Öresundsinstitutet har i en studie följt upp och jämfört antalet nyckelrekryteringar till Danmark respektive Sverige och kunnat visa på påtagliga skillnader till Danmarks fördel. Ett av skälen kan vara att inkomstgränsen för att ansöka om expertskatt är högre i Sverige samt att den danska expertskatten gäller i fem år gentemot tre år i Sverige. En annan skillnad är att den danska expertskatten även gäller för danska medborgare som flyttar hem efter tio år i utlandet, medan den svenska enbart gäller utländska medborgare.

I dag måste personer som vill arbeta i Sverige ha en anställning innan de kan resa hit för att arbeta. Det kan vara förenat med svårigheter att genomgå en anställningsprocess från ett annat land även i de fall det är högkvalificerad arbetskraft som vill komma hit för att söka jobb. Ett sätt att underlätta detta kan vara att införa särskilda talangvisum för exempelvis högkvalificerade personer med särskild kompetens eller expertis liksom särskilda visum för start-ups och investerare. Inspiration bör hämtas från andra länder, t.ex. Kanada och Nederländerna.

Mot den här bakgrunden bör regeringen följa upp förutsättningarna att attrahera och behålla forskare vid ESS och vid behov återkomma med förslag på åtgärder för att förbättra forskningsklimatet.

Erik Bengtzboe (M)

Betty Malmberg (M)

Maria Stockhaus (M)

Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M)

Michael Svensson (M)

Ida Drougge (M)